

Állásfoglalás a belépési nyilatkozat hatályosulásával kapcsolatban tagszervező közreműködése esetén

1. TÉNYÁLLÁS

A Pénztárnál a tagsági jogviszony az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 11. § (4) bekezdése alapján, az első havi tagdíj befizetésével jön létre. A Pénztár a megkeresésében (**Megkeresés**) ismertette az eljárási gyakorlatát, mely szerint az aláírt és kitöltött belépési nyilatkozat feldolgozását követően, a Pénztár nyilvántartásba vételi okiratot küld az érintett személy részére, mely tartalmazza a tagdíj befizetésére vonatkozó felhívást és a kapcsolódó tájékoztatást is. Amennyiben az első havi tagdíj befizetésre került, a Pénztár a tagsági jogviszony létrejöttéről tagsági okiratot állít ki a belépni kívánó természetes személy részére. Amennyiben az alapszabály szerint rendelkezésre álló határidőn belül nem kerül sor az első havi tagdíj befizetésére, a tagsági jogviszony nem jön létre és a nyilatkozattevő személyes adatait a Pénztár véglegesen törli a nyilvántartásából. A taggá válást igazoló tagsági okirat kiállítására a belépési nyilatkozat Pénztár általi kézhezvételét követően kerül sor.

Figyelemmel arra, hogy a Pénztárnál az új tagsági jogviszonyok (...) része tagszervezőn keresztül jön létre (fő szerződő partnere az), a Pénztár az alábbi kérdésben kérte a Magyar Nemzeti Bank (**MNB**) állásfoglalását.

2. JOGKÉRDÉS

Az Öpt. 11. § (4) bekezdése szerint „Az alapszabály rendelkezhet úgy, hogy – a (2) bekezdésben foglaltaktól eltérően – a pénztártagsági jogviszony az első havi tagdíj befizetésével jön létre. Ebben az esetben az első havi tagdíj megfizetésének elmulasztása esetén a belépni kívánó tagot az alapszabályban rögzített eljárási szabályoknak megfelelően értesíteni kell a mulasztás jogkövetkezményeiről. A befizetés pótlására előírt határidő eredménytelen elteltét követően a személy adatai a nyilvántartásból kivezethetők.”

A Pénztár kérdése arra irányul, létrejön-e a tagsági jogviszony abban az esetben, amennyiben az első havi tagdíj befizetésekor a Pénztár rendelkezik a belépési nyilatkozatot tevő természetes személy azonosításához szükséges adatokkal (ezeket a tagszervező elektronikus úton megküldi), azonban az aláírt belépési nyilatkozat még a tagszervező birtokában van, annak továbbítására később kerül sor.

A Pénztár álláspontja szerint az Öpt. 11. § (4) bekezdése alapján a tagsági jogviszony akkor jöhet létre, ha a „természetes személy részére egyéni számla és tagság létesítésére sor kerül”, melyhez szükséges az érintett személy azonosítása. A Pénztár előadja továbbá, hogy a megjelölt rendelkezés a tagdíjbefizetéshez köti a jogviszony keletkezését, azonban „nem rendelkezik arról, hogy a Pénztár a belépési nyilatkozat birtokában, vagy az azon szereplő adatok birtokában is létrehozhatja a tagsági jogviszonyt.”

3. Az MNB ÁLLÁSPONTJA

3.1. Amint az az MNB honlapján megtalálható, „Állásfoglalás kéressel kapcsolatos eljárások és elvek” című tájékoztatóban¹ is szerepel, a jogszabályok által meghatározott körön kívül az MNB-nek nincs hatásköre – többek között – szerződések, üzleti megoldások, folyamatok jogi megfelelőségének előzetes, általános vizsgálatára. Állásfoglalás kiadására jellemzően – ahogy jelen esetben is – jogszabályi rendelkezések értelmezése, illetve keretjellegű normatív rendelkezések tartalommal való feltöltése vonatkozásában kerül sor. Az állásfoglalás kiadása nem hatósági ügy, arra nem vonatkoznak a hatósági eljárásokban irányadó határidők, és bármely tevékenységnek, üzleti döntésnek, jogügyletnek (illetve ezek elhatározásának, megkezdésének, végrehajtásának) az MNB állásfoglalásától való függővé tétele kizárólag az állásfoglalást kérő személy felelőssége. A jelen állásfoglalásban foglaltak nem értelmezhetőek a Megkereséssel összefüggésben kialakítandó operatív folyamatok és egyéb kapcsolódó döntések megfelelőségére vonatkozó felügyeleti álláspontként, az MNB célja a jelen – nem kötelező erejű – állásfoglalás kiadásával összefüggésben az, hogy a Pénztár annak ismeretében alakíthassa ki saját jogi álláspontját.

3.2. A Pénztár a Megkereséshez nem mellékelte a tagszervezésre irányuló szerződést, amely a jogviszony részleteit szabályozza, ezért a jelen állásfoglalás – figyelemmel a 3.1. pontban foglaltakra is – általános jellegű tájékoztatást tartalmaz a felvetett jogkérdéssel összefüggésben.

¹ <http://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/allasfoglalasok/allasfoglalas-keressel-kapcsolatos-eljarasok-es-elvek>

3.3. Elsődlegesen szükséges megállapítani, hogy amennyiben a pénztár az Öpt. 11. § (4) bekezdésének alkalmazása mellett dönt, a jogszabály értelmében a tagsági jogviszony az első havi tagdíjbefizetés mint feltétel bekövetkezése alapján jön létre.

A Megkeresés jelen állásfoglalás 2. pontjában idézett tartalmával ellentétben tehát a jogviszony keletkezésére a tagdíjbefizetés alapján, további intézkedés nélkül kerül sor, melyről a Pénztár – deklaratív hatályú – tagsági okiratot állít ki. Továbbá az egyéni számla nyitása sem jelenti a tagsági jogviszony létesítését, ezzel a pénztár a jogviszony létrejöttének feltételeit biztosítja a belépési nyilatkozattal kifejezett szándék alapján. (Az egyéni számla vezetésének időtartama nem feltétlenül azonos a tagsági jogviszony fennállásának időtartamával.²)

A tagsági jogviszony létrejöttének időpontját a jogszabály nem rögzíti, azonban az nem lehet korábbi a belépési nyilatkozat kelténél. Továbbá prudenciális elvárás, hogy a pénztár a tagsági jogviszony létrejöttének időpontjára vonatkozó – egységes – gyakorlatát rögzítse az alapszabályában.

3.4. A tagsági jogviszony keletkezéséhez bármely esetben elengedhetetlen a pénztárba belépni szándékozó – kétséget kizáróan azonosítható – természetes személy aláírt belépési nyilatkozata, amely igazolja a belépési szándékot, valamint az Öpt. egyéb követelményeinek teljesülését, mint például a tagság feltételeként rögzített tagdíjfizetésre vonatkozó kötelezettségvállalást.³ A tagsági jogviszony keletkezése szempontjából azt kell vizsgálni, hogy a belépési nyilatkozat tagszervezőhöz történő benyújtása ugyanazt a joghatást váltja-e ki, mint a pénztár részére történő betérjesztés.

3.5. Az MNB álláspontja szerint a tagsági jogviszony létrejötte összefüggésben van a belépési nyilatkozat mint egyoldalú jognyilatkozat hatályosulásának kérdésével. Az Öpt. 11/A. § (1) bekezdése szerint amennyiben a pénztárnak a tagszervezővel kötött szerződése kiterjed a tagsági jogviszonyt érintő adat- és egyéb módosítási igények, valamint a kifizetési igények felvételében és a pénztár részére való továbbításában, továbbá a tagsági jogviszonyból fakadóan a pénztártagot megillető kifizetések igénylésében való közreműködésre, úgy a tag által benyújtott fenti igények teljesítésével kapcsolatos határidők az erre vonatkozó tagi bejelentés tagszervezőhöz történő érkezésétől számítandók. Az idézett rendelkezésből következik, hogy egyéb esetekben a határidők a pénztárhoz történő érkezéstől számítandók. Tekintettel arra, hogy a tagsági jogviszony létesítését (és nem a már létrejött tagsági jogviszonyt érintő adat- és egyéb módosítási igényeket stb.) célzó belépési nyilatkozat nem feleltethető meg az idézett rendelkezésben megjelölteknek, ezért a belépési nyilatkozattal kapcsolatos határidők a pénztárhoz történő érkezéstől számítandók⁴. Az MNB álláspontja szerint ettől eltérő értelmezés az Öpt. egyéb rendelkezéseiből sem vezethető le. Mindebből pedig az is következik, hogy a belépési nyilatkozat – tagszervező közreműködése esetén is – csak akkor hatályosul, amikor az a pénztárhoz mint címzetthez megérkezik. Önmagában az a körülmény, hogy a pénztár rendelkezik a belépési nyilatkozatot tevő természetes személy azonosításához szükséges adatokkal, még nem igazolja a természetes személy belépési szándékát, illetve nem tartalmazza a pénztárba belépni szándékozó személynek a pénztár alapszabálya rendelkezéseinek magára nézve kötelezőnek való elismerését, illetve a kötelezettségvállalást a (rendszeres) tagdíjfizetésre vonatkozóan. A pénztár tehát kizárólag a belépési nyilatkozat birtokában van abban a helyzetben, hogy a pénztárba belépni szándékozó természetes személy jognyilatkozatát és az Öpt. 11. § (1) bekezdése által előírt egyéb kötelezettségvállalásait vizsgálni, ellenőrizni, szükség esetén pedig igazolni tudja.

Az MNB álláspontja szerint a Pénztár a tényállásban rögzítettek szerint helyes gyakorlatot folytat, amikor a tagsági jogviszony létrejöttéről kizárólag a belépési nyilatkozat Pénztár általi kézhezvételét követően állít ki tagsági okiratot. Az MNB ugyanakkor utalva a 3.3. pontban foglaltakra megjegyzi, hogy a tagsági okiratban a tagsági jogviszony létrejöttének időpontjaként feltüntetett dátum – a pénztár vonatkozó belső szabályozása alapján – akár el is térhet a jogviszony létrejötte feltételéül szolgáló első havi tagdíj befizetésének időpontjától.

Felhívom figyelmét arra, hogy az MNB – a honlapján megtalálható részletes tájékoztatóval⁵ összhangban – a felügyelt intézmények tevékenységét, alkalmazott gyakorlatai jogszabályi megfeleléségét folyamatos felügyelés keretében, helyszíni vagy helyszínen kívüli vizsgálatok során ellenőrzi. Az MNB véleményét kizárólag a Pénztár által rendelkezésre

² az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII. 26.) Korm. rendelet 29/A. § (2) bekezdése

³ Öpt. 11. § (1) bekezdés

⁴ Pl.: Az Öpt. 11. § (2) bekezdése szerint a belépési nyilatkozatot a benyújtástól számított 30 napon belül kell záradékolni.

⁵ „Állásfoglalás kéressel kapcsolatos eljárások és elvek” (<http://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/allasfoglalasok/allasfoglalas-keressel-kapcsolatos-eljarasok-es-elvek>)

bocsátott információk alapján alakította ki, a jelen állásfoglalásban foglalt egyedi jogértelmezés kizárólag a Pénztár által előadott tényállásra vonatkozik. Az MNB véleménye nem tekinthető kötelező erejű állásfoglalásnak, más hatóságra, illetve a bíróságra nézve nincs kötelező tartalma. A jelen állásfoglalás kizárólag a Pénztár tájékoztatása céljából készült, a benne foglaltak egyéb célok érdekében, továbbá harmadik személyekkel szemben nem használhatóak fel, illetve jogvita eldöntésére nem alkalmazhatóak.

Budapest, 2021. szeptember 29.